

– використання технологій, які дозволяють попередити основні ризики – розрахунковий, операційний, ризик ліквідності – та уникнути можливості збою систем чи зупинки обробки інформації, необхідної для безперешкодного провадження торговельного процесу;

– створення і підтримання біржами консолідованої системи розкриття інформації щодо регульованих ринків, які вони створили, та її оприлюднення у встановленому законодавством порядку;

– удосконалення механізмів державного регулювання, нагляду на фондовому ринку та захисту прав інвесторів шляхом підвищення ефективності державного регулювання фондового ринку, збільшення можливостей регулятора, удосконалення саморегулювання на ринку цінних паперів [6].

Отже, проблеми забезпечення розвитку фондових бірж України є досить актуальними. Так, їх вирішення потребує розроблення програми державної підтримки фондового ринку з урахуванням зарубіжного досвіду та національних особливостей. Основою даної програми повинно бути забезпечення інформаційної відкритості, прозорості та забезпеченості біржової діяльності.

Література.

1. Фондовий ринок. Аналітика ДУ АРІФРУ // Економіст – 2010. – № 2. – С. 14-15.
2. Калинець К.С. Особливості розвитку та динаміка функціонування фондових бірж в Україні / К.С. Калинець // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С. 189-197.
3. Краснова І.В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку / І.В. Краснова // Проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 129-134.
4. Огородник В. Фондовий ринок України: аналіз проблем, особливостей та напрямів розвитку / В. Огородник // Економіст. – 2008. – № 8. – С. 31-33.
5. Гриценко Л.Л. Проблеми розвитку фондового ринку України в умовах фінансової глобалізації / Л.Л. Гриценко, В.В. Роечко // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 2. – С. 45-51.

ЛАПТЄВА А.І.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день, біржова діяльність у країнах з ринковою економікою чітко регулюється як з боку держави, так і безпосередньо з боку учасників біржового процесу шляхом вироблення та впровадження системи біржових правил.

Під регулюванням біржової діяльності розуміється нормативна система врегульованих способів та прийомів, щодо забезпечення упорядкованої та ефективної діяльності біржових інститутів, укладання біржових угод за встановленими правилами й вимогами згідно діючого законодавства [1].

Завдання держави полягає в тому, щоб забезпечити рівні права всіх учасників біржової торгівлі, стимулювати участь у ній, суворо контролювати дотримання встановлених правил, вимог і положень, що регулюють біржову діяльність [2].

Метою регулювання біржової діяльності є забезпечення стабільності, збалансованості та ефективності функціонування біржового ринку.

* Науковий керівник – Крутько М.А., к.е.н.

Залежно від суб'єктів, які мають здійснювати регулювання біржового ринку, виділяють 3 види регулювання:

1. Державне регулювання;
2. Саморегулювання ринку;
3. Громадське регулювання.

Державне регулювання біржової діяльності здійснюється державними органами, до компетенції яких входить виконання функцій регулювання. До основних завдань державного регулювання біржової діяльності можна віднести:

- гарантування рівних прав і безпеки для професійних учасників і клієнтів біржі;
- реалізацію державної політики розвитку біржового ринку;
- створення інформаційної системи біржового ринку і здійснення контролю за обов'язковим розкриттям відповідної інформації учасниками ринку [3].

В Україні, для регулювання біржового ринку та координації діяльності усіх його учасників створена та функціонує система органів влади та державного управління, серед яких варто виокремити наступні: Президент України, Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Антимонопольний комітет, Національний банк України, Комісія з цінних паперів та фондового ринку, Фонд державного майна України та інші державні органи які здійснюють регулювання [4].

Основою правової діяльності кожної біржі є внутрішньобіржові нормативні акти: Засновницький договір, Статут і Правила торгівлі.

В Засновницькому договорі біржі перераховано склад її засновників та їх права і обов'язки, визначено мету створення біржі, первісний розмір статутного фонду, поділ його на секції і розподіл їх між учасниками, порядок розподілу прибутку і створення резервного фонду, викладено умови призупинення діяльності біржі, вказано місцезнаходження та реквізити біржі.

Статут біржі включає: загальні положення; розмір періодичних (щорічних) внесків засновників біржі; розмір, порядок створення й зміни статутного капіталу та фондів біржі, прибуток біржі та його розподіл; права й обов'язки членів біржі; управління біржою; облік і звітність біржі, припинення діяльності біржі.

Правила товарної біржі – це сукупність документів, які регламентують процедуру організації та проведення біржової торгівлі, відносини між учасниками, а також вирішення спорів, що можуть виникати в процесі здійснення такої торгівлі.

Розробка правової основи державного регулювання біржової діяльності в Україні базується на діючих законах, постановах, положеннях й указах, за допомогою яких здійснюється перехід від командитно-адміністративної системи управління економікою до ринкової.

Основою для розробки норм і створення інститутів, необхідних для функціонування ринкової економіки, що визначають організаційно-правову структуру ринку, є Конституція та чинне законодавство України [5].

Складовою частиною державного регулювання є ліцензування як біржі, в частині організації біржової інфраструктури, так і учасників такої торгівлі. Ліцензування розглядається як спосіб поповнення державного бюджету та контролю державних структур за дотриманням біржами правил діючого законодавства України.

Отже, можна зазначити, що біржова торгівля є об'єктом уваги держави, що обумовлено її роллю в економіці країни. Розвиток біржової торгівлі в майбутньому, та зростання її ефективності можливе лише за умови регулювання, контролю і підтримки з боку держави як бірж і біржових торговців, так і товаровласників (перш за все товаровиробників), тому подальші розробки і дослідження повинні бути пов'язані із створенням сприятливих організаційних та правових умов для функціонування бірж, можливостями виходу українських товарних бірж на міжнародні ринки і, навпаки, залученням зарубіжних торговців до українських бірж.

Література.

1. Закон України «Про товарну біржу» від 10.12.1996 р. № 1956-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 10. – Ст. 139.
2. Сохацька О.М. Біржова справа: [підручник] / Сохацька О. М. – [2ге вид. змін. і допов.]. – Тернопіль : Картбланш; К. : Кондор, 2008. – 346 с.

3. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5.04.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 29. – Ст. 389.

4. Котирло О.О. Біржове право: [навчальний посібник] / О.О. Котирло. – К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – 268 с.

5. Берлач А.І. Біржове право України: [навчальний посібник] / А.І. Берлач – К. : Університет «Україна», 2007. – 316 с.

ЛИПИНСЬКИЙ Д.Г.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ – ШЛЯХ ДО ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Необхідність ефективного використання земельних ресурсів обумовлена тим, що вони забезпечують життєдіяльність населення країни та створюють сировину для переробної промисловості. Отже, земельні ресурси, а саме їх ефективне використання є основою для продовольчої безпеки країни.

В Україні біля 70 % орних земель – це чорноземи, визнані найбільш родючими у світі. Рациональне використання земельних ресурсів є на сьогодні актуальним, так як незалежність країни в сучасному світі в першу чергу визначається забезпеченістю її продовольством, яке можна досягти лише при сталому використанні земельних ресурсів. Продовольча безпека держави у стратегічному вимірі, в свою чергу, пов'язується зі збереженням земель із найбільш продуктивними та родючими ґрунтами. Ефективне використання земельної ділянки є похідним щодо її цільового призначення, адже лише оперуючи чітко встановленою метою експлуатації землі можна розробляти перелік конкретних методів її використання.

Нині землі сільськогосподарського призначення, від яких залежить продовольче забезпечення країни, характеризуються низькою віддачею. Причинами цього явища стало безгосподарне ставлення до землі. Крім того, зі сфери сільськогосподарського виробництва в результаті деградації, переходу землі під інші види використання виключались площі найбільш цінних земель, а натомість в сільськогосподарський оборот включались переважно землі низького продуктивного потенціалу [1]. Земельна реформа не надала відповіді на питання, що стосуються організації й управління використанням земельних ресурсів. Відсутність та недосконалість законодавчої бази та певних чітких вимог і критеріїв рационального використання землі, що регламентують діяльність землекористувачів, а також важкі умови перехідного періоду в економіці нашої держави зумовили негативні зміни за всіма якісними характеристиками сільськогосподарських угідь.

Нині існування, соціальне благополуччя і здоров'я народу України нерозривно пов'язані із землею. Земельні ресурси, на використанні яких формується близько 95 % обсягу продовольчого фонду та 2/3 фонду товарів споживання по праву вважаються первинним фактором виробництва, фундаментом економіки України. Частка земельних ресурсів у складі продуктивних сил держави становить понад 40 %. Земельний фонд України характеризується наявністю високого біопродуктивного потенціалу, в його структурі переважають землі з родючими ґрунтами, основна база землеробства країни розміщується на ґрунтах чорноземного типу. За експертними оцінками, при рациональній структурі землекористування і відповідному науковому та ресурсному забезпеченні, держава здатна виробляти продуктів харчування на 140-145 млн. чоловік [1]. В Україні зосереджена велика кількість сільськогосподарських угідь, які знаходяться у користуванні

* Науковий керівник – Васильєв А.П., д.е.н., професор